

Flykten över Sundet

Författare:

Christina Wahldén

Arbetsmaterial:

Jessica Hyrefelt, pedagog

Vad handlar boken om?

Året är 1943 och andra världskriget pågår ute i Europa. Sickan och Kurt bor i Stockholm och har en agentbyrå. De spanar på personer de tycker verkar vara mystiska.

Under potatislovet åker de till sin mormor och morfar i Skåne. De får höra att deras morbror Einar och hans familj, som bor i Danmark, är i fara eftersom Einars fru är judinna. Tyskarna i Danmark vill skicka alla judar till koncentrationsläger.

Sickans och Kurts morfar bestämmer sig för att försöka rädda Einar och hans familj. Morfar lånar en fiskebåt för att åka över Öresund och till Danmark. Sickan och Kurt göra något förbjudet. De smyger ombord på båten när inte morfar ser. Kommer morfar att hitta dem eller kommer kanske tyskarna att upptäcka båten?

Kopplingar till det centrala innehållet i LGR 22

Svenska åk 4–6:

- Berättande texters budskap, språkliga drag och uppbyggnad. Tillbakablickar, miljö- och personbeskrivningar samt dialoger.
- Ord och begrepp för att på ett varierat sätt uttrycka känslor, kunskaper och åsikter. Ords och begrepps nyanser och värdeladdning.
- Gemensam och enskild läsning. Strategier för att förstå och tolka ord, begrepp och texter från olika medier. Att urskilja texters budskap, både det direkt uttalade och sådant som är indirekt uttryckt.
- Resonemang om texter med koppling till sammanhang inom och utanför texten samt till den egna läsoplevelsen.

Under läsningen

Kapitel: *En farlig nyhet och Med tåg till Skåne* (sida 11–29)

1. Under vilket år utspelar sig boken?

Boken utspelar sig år 1943.

2. Sickan och Kurt ska åka till Helsingborg. I vilket landskap ligger Helsingborg?

Helsingborg ligger i Skåne.

3. När startade andra världskriget och hur får du genom boken reda på det?

Andra världskriget bröt ut 1939. Det får man reda på i boken genom att det står att kriget startade för fyra år sedan.

4. Varför måste Maj och mamma varna Einar och hans familj?

De vill varna Einar eftersom hans fru är judinna och tyskarna ska ta alla judar i Danmark till koncentrationsläger.

5. Varför heter det betlov i Skåne och potatislov i andra delar av Sverige?

Det heter betlov i Skåne för att man är ledig från skolan för att plocka upp sockerbetor inför vintern. I andra delar av Sverige heter det potatislov för att man ska hjälpa till att plocka potatis. Det finns också andra namn på lovet, t ex höstlov och läslov.

6. Sickan och Kurt har matsäck med sig på tåget. Deras matsäck innehåller: smörgåsar, varsin glasflaska med mjölk och varsitt rött äpple. Vad hade du velat ha med dig i din matsäck på en lång tågresor?

Eget svar.

7. Varför låtsas Sickan att hon sover när tanten och farbrorn börjar prata?

Sickan låtsas sova så att de ska fortsätta prata. Hon är nyfiken på vad de pratar om.

8. Kurt säger att boken han läser, Biggles, bara är för pojkar. Håller du med om att vissa böcker bara är för pojkar eller för flickor? Varför/varför inte?

Eget svar.

Kapitel: Vi ska se vad vi kan göra och Telefonsamtalet (sida 30–46)

9. Mormor säger att Kurt och Sickan är magra som "spågor". När hon säger spågor menar hon stickor, att de är mycket smala. Vet du några fler ord som man säger där du bor, och som man inte säger på andra platser i Sverige?

Eget svar.

10. Sickan berättar att det finns mer mat på landet än i stan eftersom maten i stan är ransonerad. Vad tror du att ordet ransonerad betyder?

Eget svar men ett exempel på svar kan vara: Ransonera betyder att man fördelar så att den räcker till alla, eftersom det inte finns tillräckligt.

11. Varför vill inte Einar komma till Helsingborg?

Einar vill inte komma till Helsingborg eftersom han arbetar i Köpenhamn.

12. Vad menar morfar när han säger pantoffler?

När morfar säger pantoffler menar han potatis.

13. Rita här nedan hur du tänker dig att en beta ser ut:

14. Varför säger morfar inte vad platsen heter där han ska möta Einar?

*Det är bra att morfar inte säger vad platsen heter där de ska mötas,
ifall telefonen är avlyssnad.*

Kapitel: En hemlig resa om natten & Med mörkret som skydd (sida 47-71)

15. Varför var det bra att Kurt tog med sina ficklampor från Stockholm ner till Skåne?

*Det var bra att Kurt tog med sina ficklampor så att de kunde hitta till morfars
lastbil när de smög ut på kvällen.*

16. Hur kunde Sickan och Kurt ta sig ombord på Helges båt utan att bli upptäckta?

*Sickan och Kurt kunde ta sig ombord på Helges båt utan att bli upptäckta för att
morfars och Helge var bort vid fiskebodarna. De gömde sig sedan bakom några
lådor så att de inte skulle bli upptäckta.*

17. Vad tror du Sickan och Kurts morfar känner när han upptäcker Sickan och Kurt i båten?

Eget svar.

18. Vad är jiddisch?

Jiddisch är ett judiskt språk.

Kapitel: Att gråta av glädje & Lovar du att skriva till mig? (sida 72–95)

19. Varför börjar Judith gråta när Sickan säger att Truls verkar trött?

Judith börjar att gråta för att hon är orolig att Truls inte ska vakna. De har gett honom medicin så han ska vara tyst, sova och inte gråta när de flydde över Öresund.

20. Varför tror du att Judith sydde in sina smycken i fodret på sin kappa?

Eget svar.

21. Varför vill mormor inte att morfar ska åka över med båten till Danmark och hämta Judiths föräldrar?

Mormor vill inte att morfar ska åka över till Danmark. Hon är orolig att han ska bli upptäckt och infångad av tyskarna.

22. Under hur många dagar får vi följa Sickan och Kurt i boken?

Vi får följa Sickan och Kurt från den 8 oktober till den 16 oktober, alltså i nio dagar.

Efter du läst

23. Vad fick du för ny kunskap efter att du läst boken?

Eget svar.

24. Vilken av karaktärerna i boken tyckte du var mest intressant?

Eget svar.

25. Om den här boken fick en uppföljare, en fortsättning, vad tror du då att den skulle handla om?

Eget svar.

26. Om du fick ändra något i boken vad skulle du då vilja ändra?

Eget svar.

Gissa dialekten?

I boken åker Sickan och Kurt till Skåne. I Skåne har man en annan dialekt än i Stockholm. Man uttalar ord på ett annat sätt, man har också helt andra ord för vissa saker. Ett exempel är att spåga betyder samma sak som sticka.

På webbsidan nedan kan du testa dina kunskaper och gissa vilka landskap dialekterna kommer från.

<https://www.vetgirig.nu/quiz-271/Dialekter/>

Vilket ord saknas?

I varje mening saknas ett ord. Vilket ord är det som saknas?

Sickan och Kurts moster arbetar med censur av brev.

I Danmark vill tyskarna skicka alla judar till koncentrationsläger.

I Skåne kallades potatislovet för betlov.

Boken utspelar sig under år 1943.

Det är extra farligt att vara jude eller judinna under andra världskriget.

Einar har en egen bilverkstad i Köpenhamn.

Morfar blir arg när han upptäcker att Sickan och Kurt är med på fiskebåten.

Det är tur att Kurt tog med sig sina ficklampor till Skåne.

Sickan och Kurt har fått en ny kusin.

Sara lovar Sickan att skriva brev till henne.